

strnil gradivo iz nam sicer komaj dostopne grške literature o grških običajih. Za W. Liungmanom nas danes očitne sorodnosti z nekaterimi našimi običaji sicer ne presenečajo več, dasi se ob marsikakem opisu nehote zavzamemo. Za primerjalni študij je delce za zdaj neprecenljivega pomena, škoda samo, da avtor na koncu ni dodal seznama vsaj najvažnejše grške literature.

Niko Kuret

Thomas A. Sebeok-Paul G. Brewster, Studies in Cheremis. Vol. 6: Games. Indiana University Press, Bloomington 1958. Str. 123.

V zadnjem času se je na Indiana University izoblikoval krog znanstvenikov, ki se posvečajo sistematičnemu študiju ljudske kulture Čeremisov (»Marijevci«), polmilijonskemu ugrofinskemu narodu, ki živi danes v svoji republici v sklopu ZSSR. V vrsti »Studies in Cheremis« (Indiana University Publications, Folklore Series) so kot 6. zvezek izšle čeremiske (otroške) igre, zbrane iz raznih doslej znanih virov, tiskanih in ustnih. Paul G. Brewster, znani strokovnjak za otroško igro, je vsakega izmed 97 primerov z velikim znanjem komparativno obdelal, pri čemer je uporabljal bogato, tudi jugoslovansko gradivo. Razdelil jih je v 7 oddelkov (»It's games, Individual competition, Team play, Partners, Rhythmic and dramatic games, Practical jokes, Unclassified or unidentified). V nadvse zanimiven in bogato komentiranem gradivu srečujemo lepo vrsto tudi pri nas znanih primerov, kar vnovič potrjuje mednarodnost otroških iger.

Niko Kuret

Rudolf Tauscher, Volksmärchen aus dem Jeyporeland. Gesammelt und herausgegeben von R. T., mit Anmerkungen versehen von Warren E. Roberts, Walter Anderson. W. de Gruyter et Co., Berlin 1959; in 8°, VI + 196 strani, cena 30 DM.

Mednarodni časopis za preučevanje ljudskega pripovedništva — »Fabula« (ureja ga prof. K. Ranke iz Kiela, izdaja pa založba W. de Gruyter v Berlinu) — ima dve vrsti prilog: A. teksti, B. študije. V seriji B je lani kot prvo izšlo delo W. E. Roberta »The Tale of the kind and the unkind Girls«, v seriji A pa letos estonske pravljice, ki jih je pripravil O. Loorits, in Tauscherjeva indijska zbirka. (V isti seriji A so predvidene tudi slovenske pravljice.)

Jeypore je gorata pokrajina v indijski državi Orissa, ki ima razmeroma najvišji odstotek praprebivalcev, medtem ko je Hindusov tam komaj okoli 15%. V gorovju so razni narodi lahko vsaj deloma ohranili rodovno, jezikovno, versko in kulturno samobitnost. Tauscherjeva zbirka vsebuje predvsem pravljice rodov Dombo in Kond. Oboji spoštujejo svoje toteme, tempelj ne poznajo. Dombo so kot godci, prekupci, tkalci ipd. do nedavnega bili najmanj cenjeni prebivalci dežele, Kond pa so poljedelci na stopnji požigalništva. Tauscher je pripovedi zapisal največ od pokristjanjenih pripadnikov omenjenih in še drugih rodov v času od 1935 do 1957. Slišal in napisal jih je v jeziku »odiyac«, to je v uradnem jeziku province Orissa, in iz tega so kolikor se je dalo zvesto prevedene v nemščino. Vsega je v zbirki 84 pripovedi. Ameriški folklorist Roberts in Walter Anderson sta jih bogato opremila z opombami, v katerih so najprej naštele indijske variante, potem pa še evropske paralele. Tako so nam tudi te oddaljene zgodbe iz na videz tujega okolja vendarle blizu.

Milko Matičetov

Kurt Ranke, Schleswig-Holsteinische Volksmärchen (Ath 405—665). Ferdinand Hirt in Kiel, 1958; in 8°, 404 strani.

Kar je bilo zapisano ob prvi knjigi te široko zasnovane izdaje pred tremi leti (SET IX, 1956, 315), velja kajpada tudi za njeno nadaljevanje. Druga knjiga prinaša novih 65 tipov pravljič, ki so včasih samo omenjene v nekaj

vrstah, včasih pa obdelane celo na 30 straneh. To pot pogosteje kot v prvi knjigi naletimo na besedila, ki so jih urednik in njegovi sodelavci posneli na magnetofonski trak. Urednikovi želji, naj bi tudi drugo knjigo s pridom rabili raziskovalci ljudskega pripovedništva različnih smeri, bo samo po sebi ustrezno. Drugače pač ne more biti ob tolikšnem tekstnem bogastvu, ob tako široko razpreženih primerjavah in opombah, ki nudijo za vsako številko pregled nad celotnim nemškimi gradivom.

Urednik je v uvodu podčrtal nekaj svojih opažanj k biologiji pravljice. Omenimo (tudi pri nas potrjene) primere prehajanja izročila od starih staršev na vnuke.

Pomotoma sta dve slovenski pravljici s Pohorja navedeni v eni sapi z nemškimi. To sta Schlosserjevi varianti k tipu AT^h 500 (str. 97) in 571 (str. 300). Te drobne sence pa ne bo težko odpraviti iz tretje knjige in drugih, ki želimo, da bi kmalu sledile.

Milko Matičetov

R. Wossidlo-G. Henssen, Mecklenburger erzählen. Märchen, Schwänke und Schnurren aus der Sammlung Richard Wossidlos herausgegeben und durch eigene Aufzeichnungen vermehrt von Gottfried Henssen. Akademie-Verlag, Berlin 1957, 8°, XIX + 252 strani, cena 15 DM.

Mecklenburg, pokrajina med Labo in Baltiškim morjem, je imela v R. Wossidlu neutrudnega zbiralca ljudskega pripovednega gradiva. Zbiral je več ko petdeset let, vse do smrti leta 1939. Njegovo delo je bilo posvečeno v prvi vrsti besednemu zakladu, nato rečenicam, pregovorom, ugankam, anekdotam, šaljivim zgodbicam in pripovedkam. Najdaljša in najzahtevnejša ljudska pripovedna oblika, pravljica, ga je pritegnila še najmanj. Nepri- merno pomembnejša se mu je zdela pripovedka, češ da je iz nje »mogoče izluščiti čisto nove podatke za slovansko mitologijo in za naseljitveno zgo- dovino naše dežele«. Zato je proti približno 50.000 zapisom pripovedk prav- ljjična bera kaj skromna. Vendar je prof. Henssen, ki je stopil v stik z Wos- sidlom že takoj po osnovanju osrednjega arhiva nemških ljudskih pripovedi (1956), mogel zdaj izbrati toliko pravljjičnega blaga, da je nastala kar za- jetna knjiga.

Tekstni del zbirke »Mecklenburger erzählen« obsega Wossidlove lastne zapise, zapise njegovih sodelavcev — največ učiteljev s podeželja — in za- pise prof. Henssena: skupaj 135 števil. Skoraj vsa besedila so v narečju, samo tu in tam je kaj v knjižnem jeziku. Ker gradivo ni bilo zbrano po današnjih načelih, dostikrat manjkajo temeljni podatki (kraj zapisa, pri- povedovalec ipd.). Kljub temu pa je skrbni in izkušeni urejevalec s svojimi dopolnili, z uvodom, opombami in besednjakom dal izdaji zaokroženo po- dobo, nam pa dragoceno znanstveno knjigo. V uvodu je med drugim nazorno pokazal, kako se v meklenburškem pravljjičnem blagu prepletajo razne prvine: zraven domačega jedra je opaziti n. pr. keltske fantastične črte, slo- vansko bližino, skupnosti s švedskim izročilom, nemške literarne vplive itd.

S slovenskega zornega kota pa je poročevalcu oko obstalo predvsem na nekaterih podrobnostih, kot je n. pr. zgodbica št. 102: o medvedu, kako užuga nadležnega škrata, da si ne upa več k hiši in le od daleč sprašuje gospodarja, ali ima še tistega »črnega mačka«. Zgodba št. 88 — Obisk v peklju — pa je meklenburški pendant k naši Smledniški legendi; to slovansko izročilo je Henssen lahko omenil, ker mu je bilo znano iz dela L. Kretzenbacherja, ob- javljenega zdaj v zborniku »Alpes Orientales«.

Milko Matičetov

